

Bajor Gizi emlékére

A mozdulatot, a büszke fejtartást, ahogyan élete utolsó szerepében, az Ármány és szerelem Lady Milfordjában Bajor Gizi távozott a színpadról, mintha tegnap láttuk volna. Már öt éve - és atiköpenye suhogása, amint hirtelen léptekkel megy a kétszárnyu ajtó felé, szinte még ma is hallatszik. Már öt éve, és a drágakövek, amelyeket, mint Lady Milford, néza népére, a kincsek, amelyeket, mint színésznő, a magyar művészetre hagyott, még mindig gazdagítanak. Ragyogásuk és erejük tisztul és növekszik az emlékezetben, működik és munkál az utódokban.

Milyen babona volt azt tartani, hogy a színész ~~élete~~ műve tisztavirágéletű: elhull esténként a függöny legördültével, végkép szétfoszlik a színész halálakor! Micsoda tévedés! Az igazán nagy művészegyeniségek, az igazán nagy alkotók, akik közé Bajor Gizi tartozik, életművükkel tartósabb otthonba építik bele magukat az emlékezés laza és ingatag tündérkastélyánál. Lépcsőként, oszlopként, tartógerendaként a fejlődés megbonthatatlan épületéhez tartoznak. Bajor Gizi életműve - szerepek sok száza - dísz is, de egyben szerkezeti eleme is a magyar színjátszásnak. Nélküle a világirodalom drámai nőalakjainak ábrázolása a színpadon ma szegényesebb és halványabb volna, nélküle a nőlélek színpadi megfogalmazása, legyen az csitri lány, vagy bölcs öregasszony, kevésbbé volna árnyalatos. Hiányoznának belőle azok a színek és fordulatok, amelyek Bajor Gizi lényéből, ötletességéből, játékoságából, kulturájából: varázslatos tehetségéből áradtak és amelyeknek a mi mai színpadaink számára ő volt egyik legnagyobb örökhagyója. Finom rezzenésekben, hangváltásokban, kómikai és tragikai mozzanatok megoldásában, még játékbeli szünetekben is, vissza-visszatér egy pillanatra színpadainkra még ma, öt év múltán is, Bajor Gizi művészete olyan jelentkező erővel, hogy ráismerünk: ez ő. Nem, nem úgy, hogy utánozzák az utánozhatatlant, hanem úgy, hogy játékának legmaradandóbb, legértékesebb, tehát legemberibb elemei beleivódtak művészetünk légkörébe s a fiatalok, az utódok már ezt lélekeznek be.

Az olyan nagy művészet, mint Bajor Gizié, ilyen módon öröklődik

egy nép körében, amelynek megvan az ereje és lehetősége hozzá, hogy emlékeit ne csak őrizze, hanem följa és fejlessze is s legjavukat, a legértékesebbeket hagyománnyá nemesítse. Bajor Gizi színészi életművének nagyrésze méltó arra, hogy tradícióvá váljék. Most, halálának ötödik évfordulóján, emléke olyan friss és fájó, hogy még csak a szívünk őrzi a melegét, ahogyan még alig hült ki ~~kézük~~ búcsuzó kezétől Lady Milford palotájának kilincse. A következő évek és évtizedek érlelik majd meg Bajor Gizi művészetét érzelmi emlékből tudatos hagyománnyá.

m.b.b.